

ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับสาธารณรัฐประชาชนจีน : วิเคราะห์ปัจจัยอุปสรรคและ
ปัจจัยเสริมสร้างในการมีความสัมพันธ์ทางการทูต

นายณมิตร สอกสุข

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคณะหลักสูตรปริญญาตรีศาสตรมหาบัณฑิต
แผนกวิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2521

115919067

THE SINO - THAI RELATIONS : AN ANALYSIS OF
FACTORS INVOLVED IN THE ESTABLISHMENT OF
DIPLOMATIC RELATIONS

Mr. Narunitr Sodsuk

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Political Science
Department of International Relations
Graduate School
Chulalongkorn University

1978

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับสาธารณรัฐประชาชนจีน : วิเคราะห์ปัจจัย
อุปสรรคและปัจจัยเสริมสร้างในการมีความสัมพันธ์ทางการทูตก่อน

โดย นายณมิตร สอศุข

แผนกวิชา ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

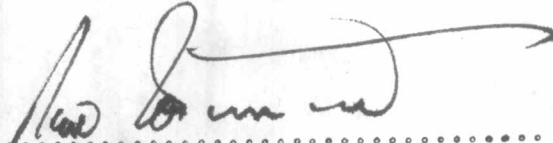
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.เขียน ชีระวิทย์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุประภัสร์ บุนนาค)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ

(ศาสตราจารย์ ดร.กระมล ทองธรรมชาติ)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.เขียน ชีระวิทย์)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สืบแสง พรหมบุญ)

Thesis Title The Sino - Thai Relations : An Analysis of
Factors Involved in the Establishment of
Diplomatic Relations

By Mr.Narunitr Sodsuk

Department International Relations

Thesis Advisor Associate Professor Khien Theeravit

Accepted by the Graduate School, Chulalongkorn
University in partial fulfillment of the requirements for
the Master's degree.

S. Bunnag
.....Dean of Graduate School
(Associate Professor Dr.Supradit Bunnag)

Thesis Committee

.....Chairman
(Professor Dr.Kramol Tongdhamachart)

.....Member
(Associate Professor Dr.Khien Theeravit)

.....Member
(Assistant Professor Dr.Suebsang Promboon)

Copyright of the Graduate School, Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับสาธารณรัฐประชาชนจีน : วิเคราะห์
ปัจจัยอุปสรรคและปัจจัยเสริมสร้างในการมีความสัมพันธ์ทางการทูตต่อกัน
ชื่อนิสิต นายณัฐมิตร สอดคุช
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.เขียน วีระวิทย์
แผนกวิชา ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ
ปีการศึกษา 2521

บทคัดย่อ

การตัดสินใจของ ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช เพื่อสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตกับสาธารณรัฐประชาชนจีนเมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ. 2518 เป็นเรื่องที่น่าสนใจเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากตลอดระยะเวลา 25 ปี ก่อนหน้านั้นตั้งแต่เปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นระบอบคอมมิวนิสต์ ไทยมีนโยบายเป็นปฏิปักษ์กับสาธารณรัฐประชาชนจีนมาตลอด การวิจัยนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาว่ามีปัจจัยเกี่ยวข้องของอะไรบ้างที่ทำให้รัฐบาล ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช ตัดสินใจดำเนินนโยบายดังกล่าว

ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับจีนกระทั่งมีความสัมพันธ์ทางการทูตต่อกันเมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ. 2518 อาจแบ่งได้เป็น 3 สมัย คือ สมัยแรก ในระบบการทูตบรรณาการ (พ.ศ. 1825 - 2396) สมัยที่สอง ในระบบชาตินิยมเฟื่องฟู (พ.ศ. 2453 - 2492) และสมัยที่สาม ในระบบคอมมิวนิสต์ (พ.ศ. 2492 - 2518) ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับจีนในระบบการทูตบรรณาการสิ้นสุดลงในสมัยรัชกาลที่ 4 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ เมื่อมหาอำนาจตะวันตกขยายอิทธิพลเข้ามาในเอเชียแทนจีน ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับจีนในสมัยต่อมาเป็นระบบชาตินิยมเฟื่องฟู ซึ่งเกิดความขัดแย้งในจีนและส่งผลกระทบต่อมาถึงไทย เพราะทั้งกลุ่มสนับสนุนระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ของราชวงศ์แมนจู กลุ่มสาธารณรัฐของ ดร.ซุนยัตเซ็น กลุ่มก๊กมินตั๋งของ เจียง ไคเช็ค และกลุ่มคอมมิวนิสต์ของ เหมา เจ๋อตุง ต่างแข่งขันกันหาความสนับสนุนจากชาวจีนโพ้นทะเลในไทย โดยเฉพาะความเคลื่อนไหวของฝ่ายที่นิยมลัทธิคอมมิวนิสต์ในรูปการเผยแพร่และโฆษณาชวนเชื่อ ทำให้ผู้นำทหารของไทยตีความว่าเป็นการคุกคามต่อความมั่นคงของชาติ จึงใช้นโยบายปราบปรามอย่างรุนแรงในสมัยต่อมา

เมื่อจีนเปลี่ยนการปกครองเป็นคอมมิวนิสต์ภายใต้การนำของเหมาเจ๋อตง เมื่อ พ.ศ. 2492 ทำให้จอมพล ป.พิบูลสงครามดำเนินนโยบายต่างประเทศเข้าผูกพันกับสหรัฐอเมริกา ยิ่งขึ้นเพื่อปกคลุมจีน โดยได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกองค์การ ส.ป.อ. ในปี พ.ศ. 2497 ทอมมา สมัยรัฐบาลจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ยิ่งมีนโยบายปรามปรามผู้ทองสงสัยว่าเป็นคอมมิวนิสต์ภายใน ประเทศรุนแรงมากขึ้น และสนับสนุนนโยบายเข้าไปแทรกแซงในสงครามอินโดจีนของสหรัฐอเมริกา สาธารณรัฐประชาชนจีนจึงตอบโต้นโยบายดังกล่าวของสหรัฐอเมริกาที่โซ่ไทยเป็นที่ตั้งฐานทัพ โดยให้การสนับสนุนขบวนการคอมมิวนิสต์ไทยในทางการเมืองและกำลังใจในขอบเขตที่จำกัด

นโยบายใหม่ของสหรัฐอเมริกาที่ต่อต้านการยุติสงครามเวียดนามตามลัทธินิคสัน ในปี พ.ศ. 2512 และการเดินทางไปเจรจากับสาธารณรัฐประชาชนจีนของประธานาธิบดีนิกสันในปี พ.ศ. 2515 เพื่อให้สาธารณรัฐประชาชนจีนผลักดันเวียดนามเหนือให้ยอมยุติสงคราม ทำให้ไทยลดความรู้สึกเป็นปฏิปักษ์กับสาธารณรัฐประชาชนจีนตามไปด้วย และการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองไทยเมื่อวันที่ 14 ตุลาคม พ.ศ. 2516 ทำให้ไทยมีนโยบายที่สนิทสนมกับสาธารณรัฐประชาชนจีนมากขึ้น ต่อมาในวันที่ 6 ธันวาคม พ.ศ. 2517 ได้มีการยกเลิกประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 53 ซึ่งห้ามมิให้ไทยทำการค้ากับสาธารณรัฐประชาชนจีน ทำให้ไทยสามารถซื้อน้ำมันจาก สาธารณรัฐประชาชนจีนได้ในราคามิตรภาพเพื่อแก้ไขวิกฤตการณ์น้ำมัน อันเป็นการปูพื้นฐานไปสู่ การสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตต่อกันในที่สุด

ปัจจัยสำคัญที่ผลักดันให้ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช กัดสินใจสถาปนาความสัมพันธ์กับ สาธารณรัฐประชาชนจีนหลังจากที่บริหารประเทศได้เพียง 3 เดือน มีทั้งปัจจัยภายในและปัจจัย ภายนอก ปัจจัยภายนอกเนื่องจากได้เกิดการเปลี่ยนแปลงการปกครองขึ้นในกลุ่มประเทศอินโดจีน ไปเป็นคอมมิวนิสต์ และสาธารณรัฐประชาชนจีนมีบทบาททางการเมืองระหว่างประเทศมากขึ้น หลังจากได้เข้าเป็นสมาชิกคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติแล้ว เมื่อสหรัฐอเมริกาหันไปติดต่อกับ ชาติอื่น ๆ เกือบทั่วโลกหันไปรับรองสาธารณรัฐประชาชนจีนทางการทูตแทนจีนไต้หวัน นอกจากนั้นประเทศเพื่อนบ้านของไทย 2 ประเทศในกลุ่มประเทศอาเซียน คือ มาเลเซียและ ฟิลิปปินส์ สถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตกับสาธารณรัฐประชาชนจีน จึงทำให้ไทยต้องปรับ นโยบายต่างประเทศตามไปด้วย

ส่วนปัจจัยภายในเกิดจากนโยบายของ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช ที่ต้องการสร้างนโยบายต่างประเทศแบบเป็นกลาง เพื่อให้สอดคล้องกับบรรยากาศทางการเมืองระหว่างประเทศใหม่ ซึ่งนอกจากจะสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตกับสาธารณรัฐประชาชนจีนแล้ว ยังมีนโยบายถอนฐานทัพอเมริกันออกไปจากประเทศไทยภายใน 1 ปี และกระชับความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้านทั้งในกลุ่มอินโดจีนและอาเซียนอีกด้วย ทั้งนี้โดยดำเนินนโยบายควบคู่ไปกับนโยบายทางเศรษฐกิจเพื่อลดช่องว่างและกระจายรายได้ในหมู่ประชาชนให้กว้างขวางยิ่งขึ้น โดยหวังว่าจะสามารถลดอิทธิพลและบทบาทของพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยให้น้อยลงได้ นโยบายดังกล่าวได้รับความเห็นชอบจากกลุ่มพลังทางการเมืองภายในอย่างกว้างขวางทั้งกลุ่มอิทธิพล กลุ่มผลประโยชน์ พรรคการเมือง นักนิเทศและสื่อมวลชน อย่างไรก็ตามปัจจัยภายในที่เป็นตัวเร่งให้รัฐบาล ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช ต้องตัดสินใจไปสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตกับสาธารณรัฐประชาชนจีนภายในระยะเวลาเพียง 3 เดือนหลังจากเป็นรัฐบาล น่าจะได้แก่ปัญหาการแตกแยกในรัฐบาลสหพรรคภายใต้การนำของ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช เอง เพราะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจากพรรคต่าง ๆ ห่วงการได้รับตำแหน่งทางการเมืองเพิ่มเติม นอกจากนั้นยังเกิดการเดินขบวนต่อต้านฐานทัพอเมริกันในไทยและมีกลุ่มต่อต้านการเดินขบวนเกิดขึ้น ทำให้รัฐบาลขาดเสถียรภาพจนถึงขั้นที่พรรคฝ่ายค้านจะขอเปิดอภิปรายไม่ไว้วางใจรัฐบาล ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช จึงใช้การเดินทางไปสถาปนาความสัมพันธ์ กับสาธารณรัฐประชาชนจีนมาเป็นเครื่องเสริมสร้างเสถียรภาพและความชอบธรรมให้กับรัฐบาล

สรุปได้ว่าปัจจัยภายนอกมีอิทธิพลสำคัญ ที่มากระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับสาธารณรัฐประชาชนจีน เพราะเมื่อใดที่ไทยดำเนินนโยบายต่างประเทศที่ผูกพันกับศัตรูของสาธารณรัฐประชาชนจีน ก็จะกลายเป็นศัตรูของสาธารณรัฐประชาชนจีนตามไปด้วย แต่เมื่อใดที่ไทยมีนโยบายต่างประเทศเป็นกลาง ก็จะสามารถลดความเป็นปฏิปักษ์กับสาธารณรัฐประชาชนจีนลงได้ ส่วนปัจจัยภายในก็เป็นตัวกำหนดสำคัญที่มีส่วนผลักดันให้ไทยมีนโยบายที่เป็นมิตรหรือศัตรูกับสาธารณรัฐประชาชนจีนมากขึ้นด้วย

Thesis Title The Sino - Thai Relations : An Analysis of
Factor Involved in the Establishment of
Diplomatic Relations
Name Mr.Narumitr Sodsuk
Thesis Advisor Associate Professor Khien Theeravit
Department International Relations
Academic Year 1978

ABSTRACT

M.R. Kukrit Pranoj's decision to establish diplomatic relations with The People's Republic of China (PRC) on July 1, 1975 is a very interesting topic for study because Thai policy had always been against the PRC for all the 25 years since the latter had become communist. This research aims to study the factors involved that induced such a decision.

Thai - Chinese relations until July, 1975 can be devided into 3 periods. The first period is the tributary system (1282 - 1853), the second period is the nationalist spread system (1900 - 1949) and the third period is the Communist system (1949 - 1975). The Thai - Chinese relations in tributary system ended in the reigns of King Rama IV when the Western Powers replaced China in exerting influences over Asia. During the nationalist spread period the relations were affected by nationalism which resulted from the conflicts within China among supporters

of an absolute monarchy of Manchu, the republican of Sun Yat Sen, the Kumintang of Chiang Kai-shek and the Communist of Mao Tse-tung. Such conflicts affects Thailand in that each group competed for support from Overseas Chinese in Thailand. Especially, the movements of communist supporters in spreading and propagandizing the doctrine were considered a threat to national security by Thai military premiers who adopted vigorous anti-communist measures.

As a consequence of China's becoming Communist in 1949, Thai foreign policy under the leadership of Field Marshall Pibulsongkram, became more closely identified with the United States by joining the SEATO in 1954, in order to contain the PRC. Later Field Marshall Sarit Thanarat regime strengthened its anti-communist measures and supported the United States policy of intervention in Indochina. Against the United States military presence in Thailand, PRC lent political and morale support to the Thai communist movement within a limited scope.

With Guam Doctrine pronounced in 1969 and the Nixon's visit to the PRC (1972) in order to induce the PRC to force North Vietnam to stop the war, Thailand accordingly reduced its anti-communist attitude, The political change on October 14, 1973 furthered Thailand's move toward establishing relations with the PRC. On December 6, 1974 there was an annulment of the Fifty -

Q

Third Decree which had prohibited trade with the PRC. This enabled Thailand to buy petroleum from the PRC at a low price during the oil crisis, which finally led to the establishment of diplomatic relations.

There were both external and internal forces behind Kukrit's decision to establish relations with the PRC after only 3 months of coming to power. Among the former are political changes to communism among Indochinese countries and the more important role Mainland China played in international politics after it replaced Taiwan in the Security Council. Besides, the new relationship between the United States and the PRC had stimulated most countries to extend their recognition to the PRC instead of Taiwan. Moreover Thailand's neighbours : Malaysia and the Philippines, had established diplomatic relations with the PRC. All these factors made it necessary for Thailand to adopt a new foreign policy.

Within Thailand in accordance with changes in the world scene, Kukrit wanted to pursue a neutral foreign policy. Apart from establishing diplomatic relations with the PRC, his policy included effecting a withdrawal of American troops from Thailand within one year and strengthening ties with neighbouring countries and ASEAN. This was to be accomplished together with another policy of reducing the economic gap between the rich and the poor and effecting a more equitable distribution of wealth, in

an attempt to reduce the influence of the Communist Party of Thailand. Such policies were widely approved by various political forces : pressure groups, interest groups, political parties, public opinion, and mass media

However, the internal force that prompted Kukrit's decision to normalize diplomatic relations with the PRC seemed to derive from internal conflicts within the coalition government under his leadership. Each party organized demonstrations against the American bases in Thailand and anti - demonstration groups. The government became so unstable that the opposition parties were about to challenge it by introducing a non-confidence motion for a debate in the parliament. Kukrit therefore had to strengthen his government position by means of establishing diplomatic relations with the PRC.

In sum, many external factors played an important role in Thai - Chinese relations. Whenever Thailand allied itself with China's enemies, it became an enemy of China. Only a neutral foreign policy could change the situation. Internal factors were also important in determining Thailand's policy toward the PRC.

กิติกรรมประกาศ

ผู้เขียนใคร่ขอแสดงความขอบคุณสถาบันและบุคคลต่อไปนี้ที่**ช่วย**ให้วิทยานิพนธ์เรื่องนี้สำเร็จลงไปได้โดยดี คือ สภาวิจัยแห่งชาติที่ได้ให้ทุนอุดหนุนวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.เขียน ธีระวิทย์ อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ที่ได้ให้ความรู้และความอนุเคราะห์ด้วยดี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.แถมสุข นูมนนท์ อาจารย์คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ที่ได้ให้พรสนับสนุนเป็นประโยชน์ในการทำวิทยานิพนธ์ อาจารย์กรรณิกา จรรย์แสง อาจารย์พัฒนพงศ์ ประคัลภ์พงศ์ และอาจารย์อุทอง ประศาสน์วิจิตร อาจารย์คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ที่ให้ความช่วยเหลือจนวิทยานิพนธ์สำเร็จ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	จ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
บทที่	
1. บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์และขอบเขตของการวิจัย	2
วิธีดำเนินการวิจัย	3
ทฤษฎีและแนวความคิดในการวิจัย	4
ประโยชน์ที่จะได้จากการวิจัย	4
2. หลักการทั่วไปในการกำหนดและดำเนินนโยบายต่างประเทศ	5
ก. พื้นฐานของนโยบายต่างประเทศ : ลักษณะและวัตถุประสงค์	6
ข. กระบวนการในการกำหนดนโยบายต่างประเทศ	8
1. ผู้มีอำนาจและหน้าที่ในการกำหนดนโยบายต่างประเทศ	8
ก) แบบเสรีประชาธิปไตย	8
ข) แบบคอมมิวนิสต์	9
2. ปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายต่างประเทศ	11
ก) ปัจจัยภายในประเทศ	14
1) สภาวะผู้นำ	14
2) กลุ่มผลประโยชน์และพรรคการเมือง	17
3) มติมหาชนและสื่อมวลชน	20
4) อุคมการ	22
5) สภาวะทางเศรษฐกิจภายในประเทศ	24

2. (ต่อ)

ข) รัชชูปถัมภ์นอกประเทศ	25
1) เหตุการณ์ทางการเมืองภายในของประเทศอื่น ๆ	25
2) สภาพการเมืองระหว่างประเทศและนโยบายต่างประเทศ ของประเทศอื่น ๆ	26
ค. เครื่องมือที่ใช้ในการกำหนดและดำเนินนโยบายต่างประเทศ	27
1. เครื่องมือทางการทูต	27
2. เครื่องมือทางเศรษฐกิจ	29
3. เครื่องมือทางทหาร	30
4. เครื่องมือทางจิตวิทยา	32
3. ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับจีนก่อนมีความสัมพันธ์ทางการทูตก่อน	34
ก. ความสัมพันธ์ในระบบการทูตบรรณาการ (พ.ศ.1825 - 2396)	34
ข. ความสัมพันธ์ในระบบชาตินิยมเฟื่องฟู (พ.ศ.2453 - 2492)	37
ค. ความสัมพันธ์ในระบบคอมมิวนิสต์ (พ.ศ.2492 - 2518)	40
1. ผู้กำหนดนโยบาย หลักการและเป้าหมายของนโยบายต่างประเทศ ของสาธารณรัฐประชาชนจีนและไทย	41
ก) ผู้กำหนดนโยบาย หลักการและเป้าหมายของนโยบายต่างประเทศ ของสาธารณรัฐประชาชนจีน	41
1) ผู้กำหนดนโยบายต่างประเทศของสาธารณรัฐประชาชนจีน	41
2) หลักการและเป้าหมายของนโยบายต่างประเทศของสาธารณรัฐ ประชาชนจีน	44
ข) ผู้กำหนดนโยบาย หลักการและเป้าหมายของนโยบายต่างประเทศ ของไทย	48
1) ผู้กำหนดนโยบายต่างประเทศของไทย	48
2) หลักการและเป้าหมายของนโยบายต่างประเทศของไทย	50

3. (ต่อ)	
2. นโยบายของสาธารณรัฐประชาชนจีนที่มีต่อไทย	54
ก) ระยะเรียกร้องให้ไทยเป็นกลาง (พ.ศ.2493 - 2507)	54
ข) ระยะสร้างแนวร่วมโค่นรัฐบาล (พ.ศ.2507 - 2512)	56
ค) ระยะเวลาหาทางอยู่ร่วมกัน (พ.ศ.2512 - 2518)	56
3. วิธีดำเนินนโยบายต่างประเทศของสาธารณรัฐประชาชนจีนที่มีต่อไทย	58
ก) ระยะก่อนสหรัฐขยายสงครามในอินโดจีน (พ.ศ.2493-2507).	58
ข) ระยะสหรัฐอเมริกาทิ้งสงครามในอินโดจีน	
(พ.ศ. 2507 - 2512)	69
ค) ระยะสหรัฐอเมริกาดถอนตัวออกจากเวียดนาม	
(พ.ศ. 2512 - 2518)	73
4. ปัจจัยอุปสรรคและปัจจัยเสริมสร้างในการมีความสัมพันธ์ทางการทูตต่อกัน ...	80
ก. ความเกี่ยวข้องกับปัจจัยภายใน	80
1. สถานะผู้นำ (ทัศนคติของผู้นำ)	80
2. กลุ่มผลประโยชน์หรือกลุ่มอิทธิพลและพรรคการเมือง	90
ก) กลุ่มผลประโยชน์หรือกลุ่มอิทธิพล	90
1) กลุ่มข้าราชการ	91
(ก) สถานความมั่นคงแห่งชาติ	91
(ข) กระทรวงกลาโหมและกระทรวงมหาดไทย	93
(ค) กระทรวงการต่างประเทศ	97
2) กลุ่มนักวิชาการ	100
3) กลุ่มพ่อค้าและนักธุรกิจ	106
ข) พรรคการเมือง	110
3. มติมหาชนและสื่อมวลชน	116
ก) มติมหาชน	116
ข) สื่อมวลชน	120

4. (ต่อ)

4. สถานะทางเศรษฐกิจภายในประเทศ	126
ก) ปัจจัยทางเศรษฐกิจที่ส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับ สาธารณรัฐประชาชนจีน	126
ข) ปัจจัยทางเศรษฐกิจที่เป็นอุปสรรคต่อความสัมพันธ์ระหว่างไทย กับสาธารณรัฐประชาชนจีน	129
5. ปัญหาเกี่ยวกับสภาพการเมืองภายในประเทศ	133
ก) ปัญหาความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงของไทย	133
1) ปัญหาเกี่ยวกับโรงเรียนจีนและศูนย์สอนภาษาจีน	134
2) ปัญหาเกี่ยวกับการขอจัดตั้งสถานวัฒนธรรมหรือศูนย์สอน ภาษาจีนและสำนักแถลงข่าวจีน สมาคมหอการค้าจีนและ สื่อมวลชน	134
ข) ปัญหาชาวจีนโพ้นทะเล	135
1) ปัญหาคนจีนสองสัญชาติในไทย	135
2) ปัญหาคนจีนต่างถิ่นในไทย	136
ค) ปัญหาของพลที่ 93	138
ง) ปัญหาจีนไต้หวันในไทย	141
จ) ปัญหาฐานทัพอเมริกันในไทย	143
ฉ) ปัญหาความแตกแยกในรัฐบาลสหพรรคของไทย	146
ข. ความเกี่ยวข้องกับปัจจัยภายนอก	151
1. สถานการณ์ทางการเมืองระหว่างประเทศในอินโดจีนที่มีผลกระทบ ต่อความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับสาธารณรัฐประชาชนจีน	151
ก) วิกฤตการณ์ทางการเมืองในเวียดนาม	152
ข) วิกฤตการณ์ทางการเมืองในกัมพูชาและลาว	157
1) วิกฤตการณ์ในกัมพูชา	158
2) วิกฤตการณ์ในลาว	160

4. (ต่อ)

2. บทบาทของชาติมหาอำนาจที่เข้ามามีผลกระทบต่อการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับสาธารณรัฐประชาชนจีน 162

ก) สหรัฐอเมริกา 164

ข) สาธารณรัฐประชาชนจีน 168

ค) สหภาพโซเวียต 171

ง) ญี่ปุ่น 174

3. โครงสร้างของระบบความสัมพันธ์ระหว่างประเทศที่มีผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับสาธารณรัฐประชาชนจีน 177

ก) องค์การสหประชาชาติ 178

ข) องค์การส่วนภูมิภาค 179

 1) องค์การซีโต้ (SEATO) และองค์การแอสแปค (ASPAC) 179

 2) องค์การอาเซียน (ASEAN) 181

5. บทสรุป

บรรณานุกรม 191

ภาคผนวก ก. พระราชบัญญัติป้องกันการกระทำอันเป็นคอมมิวนิสต์ พ.ศ. 2495 . 209

ภาคผนวก ข. พระราชบัญญัติป้องกันการกระทำอันเป็นคอมมิวนิสต์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2512 212

ภาคผนวก ค. ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 53 222

ภาคผนวก ง. พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 53 ... 224

ภาคผนวก ฉ. ประกาศกระทรวงพาณิชย์ เรื่องระเบียบการอนุญาตให้นำสินค้าที่ผลิตหรือมีแหล่งกำเนิดในสาธารณรัฐประชาชนจีน หรือมาจากสาธารณรัฐประชาชนจีนเข้ามาในราชอาณาจักร 227

ภาคผนวก ช. บัญชีรายการสินค้าแนบท้ายประกาศกระทรวงพาณิชย์ 229

ภาคผนวก ฉ. แถลงการณ์รวมว่าด้วยการสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างราชอาณาจักรไทยกับสาธารณรัฐประชาชนจีน 230

บทที่	หน้า
ภาคผนวก ฉ.	คำปราศรัยของรองนายกรัฐมนตรี เค็ง เสียวผิง ในงานเลี้ยงต้อนรับ นายกรัฐมนตรีหม่อมราชวงศ์คึกฤทธิ์ ปราโมช แห่งประเทศไทย .. 233
ภาคผนวก ข.	คำปราศรัยตอบของ ๗๗๓ หม่อมราชวงศ์คึกฤทธิ์ ปราโมช นายกรัฐมนตรีแห่งราชอาณาจักรไทย ในการเลี้ยงต้อนรับ ที่กรุงปักกิ่ง 237
ภาคผนวก ฐ.	ลำดับความสัมพันธ์และการติดต่อระหว่างประเทศไทยกับ สาธารณรัฐประชาชนจีน 243
ประวัติผู้เขียน 249